

SCHRIFTELIJKE INBRENG NATUUR & MILIEU - RONDETAfelGESPREK WETSVOORSTEL VOORTGANG ENERGIETRANSITIE

17 JANUARI 2017

MEDE NAMENS GREENPEACE

Onze opgave

Nederland staat voor een enorme uitdaging: de energietransitie. We moeten ons energiesysteem verduurzamen om klimaatverandering tegen te gaan. Anno 2016 draait Nederland nog steeds voor 94% op fossiele energie. De belangrijkste manier om verdere opwarming van de aarde tegen te gaan is het terugdringen van onze CO₂-uitstoot door het verminderen van het verbranden van fossiele brandstoffen, zoals kolen en aardgas. Tevens zal de elektriciteitsproductie duurzaam moeten worden. De gebouwde omgeving moet klimaatneutraal worden en van het gas af. En niet pas in 2050!

Natuur & Milieu en Greenpeace zien voor netbeheerders een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame energievoorziening. Netten en netbeheerders zijn neutraal en faciliterend, niet alleen voor de energiemarkt en het transport van energie maar ook voor de energietransitie. T.b.v. de energietransitie zal de faciliterende rol van netbeheerders breed moeten worden ingevuld, anders kan de transitie mislukken.

Lokale transitieplannen voor een klimaatneutrale gebouwde omgeving zijn de basis en worden in onze visie geregisseerd door gemeenten. Netbeheerders zullen hierbij adviseren. De staat van het gasnet kan bijvoorbeeld een aanleiding zijn om de transitie in gang te zetten. Lokale transitieplannen vormen dus het kader en de gemeente wordt de lokale transitie-regisseur. Zo zien Natuur & Milieu en Greenpeace de toekomst.

We zien hierbij zeker ook rollen voor commerciële partijen maar zijn er vang overtuigd dat de energietransitie niet alleen kunnen over laten aan de markt. We willen suboptimale oplossingen vermijden en vragen de Tweede Kamer het Wetsvoorstel Voortgang Energietransitie aan te passen zodat netbeheerders de energietransitie goed kunnen faciliteren.

Het wetsvoorstel

Inzake de Wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (voortgang energietransitie) (TK 34627) vragen Natuur & Milieu en Greenpeace uw aandacht voor 3 cruciale punten die belemmeringen vormen voor verduurzaming.

Wij adviseren u om dit wetsvoorstel op 3 punten te laten aanpassen:

- 1. Aansluitrecht en –plicht voor aardgas**
- 2. Rol van de netbeheerders**
- 3. 100% certificering**

Aansluitrecht en –plicht gas vervallen

Het is evident dat er de komende decennia steeds minder gas verbruikt moet worden in Nederland door huishoudens. Er zijn al goede duurzame alternatieven op de markt voor huishoudens om in hun warmtevraag te voorzien middels full electric systemen, warmtepompen en duurzame warmtebronnen. De Wet Voortgang Energietransitie biedt momenteel geen prikkel voor deze transitie noch voor het uitfaseren van aardgas en de gasnetten. De netbeheerder is nog steeds verplicht verouderde gasnetten te vervangen en afnemers te

voorzien van een gasaansluiting (tenzij het een gebied is met een warmtenet). Gasafnemers hebben een (gas)aansluitrecht. Afnemers kunnen dus - in de meeste wijken- een gasaansluiting afdwingen. De hiermee samenhangende investeringen worden gesocialiseerd. Een quick win is het afschaffen van het aansluitrecht en de aansluitplicht op het gasnet van een individuele bewoner. Dit voorkomt dat er onnodige leidingen worden vervangen en versnelt de toepassingen van alternatieve aansluitingen op een warmtenet- dan wel full electric oplossingen. Dit streven staat goed verwoord in de Energieagenda maar niet in het voorliggende wetsvoorstel. *Wij stellen voor om Artikel 10 en 12 van de Gaswet zo aan te passen dat het aansluitrecht en de aansluitplicht vervalt.*

Rol van de netbeheerders verruimen

Helaas moeten wij ook constateren dat de rol en taken van de netbeheerder in het huidige voorstel worden beperkt in vergelijking met de huidige Wet Netbeheer (WON). De huidige taak- en rolomschrijving in de WON biedt meer ruimte zoals de ACM onlangs constateerde in haar handhavingsonderzoek naar activiteiten van Alliander.

Het tempo van de energietransitie is te laag en juist publieke organisaties als netwerkbedrijven kunnen hier een belangrijke rol bij spelen. Behalve als beheerder en eigenaar van energie-infrastructuur zijn netbeheerders ook facilitator van de energietransitie en het energiebeleid van overheden. Bijvoorbeeld het energiebesparingstempo moet versneld worden en is direct gerelateerd is aan het beheer van netten evenals de overstap naar duurzame bronnen voor energie. Wij vinden het noodzakelijk dat netwerkbedrijven een faciliterende rol kunnen spelen voor de energietransitie. Hierbij denken we aan diverse rollen:

- 1) Faciliteren met data en kennis door o.a.
 - a. Beschikbaar stellen data over netten en (eind)gebruik, kennis over kosten en maatregelen delen, maatschappelijke business cases helpen ontwikkelen evenals plannen en streefbeeld maken voor de transitie per wijk.
- 2) Faciliteren van energiebesparing door o.a.
 - a. het vergroten van het bewustzijn van huishoudens en bedrijven, zodat zij bereid zijn om vanuit zichzelf daadwerkelijk met energiebesparing aan de slag te gaan.
 - b. het monitoren van de realisatie van energiebesparingsmaatregelen, zodat de huishoudens en bedrijven die daadwerkelijk energiebesparing realiseren, er ook op kunnen vertrouwen dat de veiligheid en betrouwbaarheid rondom de aansluiting op het net optimaal is.
- 3) Faciliteren van de ontwikkeling van nieuwe markten door o.a.
 - a. Pilots, experimenten en nieuwe marktmodellen verkennen en op gang brengen. Netbeheerders moeten de taak krijgen om te experimenteren en marktontwikkeling te stimuleren mits dit tijdelijke en maatschappelijk zinvolle activiteiten zijn en gerelateerd aan het net is. Vooraf toestemming vragen zou niet nodig moeten zijn, goed toezicht achteraf wel.
- 4) Gasnet uitfaseren
 - a. Nu heeft de netbeheerder de verplichting gasnetten te vervangen en klanten aan te sluiten op het gasnet. Deze verplichting moet komen te vervallen.
- 5) Aanleg en beheer warmtenetten
 - a. Netbeheerders moeten de taak krijgen warmtenetten te beheren en aan te leggen, zoeken naar nieuwe bronnen en deze faciliteren bij toetreding tot het net.
- 6) Aanleg en beheer elektriciteitsnet
 - a. Verzwaring voorkomen: actieve inkoop/ontwikkeling van duurzame alternatieven.
 - b. Flexibilisering faciliteren door eindgebruikers en inkopers met elkaar te verbinden.

Zonder een goede verankering van deze rollen in een afwegingskader, wetgeving en het bestuur van de regionale netbeheerders kan de energietransitie niet lukken, kan de infrastructuur de transitie niet voldoende faciliteren en worden kansen op versnelling en besparing (van energie en kosten) gemist.

Wij pleiten dan ook voor een aanpassing in met name artikel 16 en 17 Elektriciteitswet en artikel 10 Gaswet zodat de netbeheerders de mogelijkheid krijgen bovenstaande rollen op zich te nemen.

100% certificering invoeren

Het grijze stroomdeel van het Nederlandse stroometiket is momenteel niet transparant en voldoet niet aan internationale adviezen (Council of European Energy Regulators). 100% transparantie voor de stroommarkt, door zowel het groene als het grijze deel volledig te certificeren, zorgt voor duidelijkheid van herkomst voor consument en afnemer. Bovendien zorgt die voor gelijke lasten voor grijze en groene stroomproducenten en zoals buitenlandse voorbeelden (Oostenrijk, Zwitserland, Zweden) laten zien, uiteindelijk een hoger aandeel duurzame energie. Dit wetsvoorstel biedt een kans om de invoering van 100% certificering (Full Disclosure) eenvoudig juridisch te regelen. Uit onderzoek van de minister naar de kosten en uitvoeringsvraagstukken blijkt dat de kosten beperkt zijn en de uitvoering niet veel problemen zal opleveren. Daarnaast komen er diverse baten naar voren zoals een eerlijkere, want meer gelijke, behandeling van groene en grijze stroom, en meer transparantie voor de consument.

Wij vragen u dan een voorstel te doen om het principe van volledige certificering in de wet te verankeren en verplichte certificering voor het groene én grijze stroometiket te vragen, door aanpassingen door te voeren in Artikelen 1, 31, 73, 75 en 76.

Voor meer informatie: Geertje van Hooijdonk. Hoofd Energie, g.vanhooijdonk@natuurenmilieu.nl, 0646143921.